

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych rocznych ocen klasyfikacyjnych z – Geografii, k. 5
Planeta Nowa 5. NEON Nowa Edycja 2024-2026: Autorów Feliks Szlajfer, Zbigniew Zaniewicz, Tomasz Rachwał, Roman Malarz,
wydawnictwo Nowa Era

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
1.	Czym zajmuje się geografia?	• przedmiot badań geografii • źródła informacji geograficznej	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminu <i>geografia</i> • wymienia źródła informacji geograficznej		• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • Neon 5 • pogadanka na temat tego, czym się zajmuje geografia • mapa mentalna na temat elementów środowiska geograficznego • prezentacja pomocy dydaktycznych, np. atlasu geograficznego, map, planów, przewodników turystycznych, czasopism geograficznych, encyklopedii i słowników geograficznych jako źródeł informacji geograficznej
I. Mapa Polski					
2.	Mapa i skala	• mapa i jej elementy • znaki kartograficzne • legenda mapy • skala i jej rodzaje • skala mapy i wielkość przedstawianych obszarów	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala mapy, legenda</i> • wymienia elementy mapy • rozpoznaje rodzaje znaków na mapie • stosuje legendę mapy do odczytania informacji • odczytuje skalę mapy • wymienia rodzaje skali • rysuje podziałkę liniową • przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową • wyjaśnia związek między skalą mapy a wielkością przedstawianych obszarów • uzasadnia, dlaczego każda mapa ma skalę	I.1	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja Interaktywne mapy Polski • Neon 5 • pogadanka wyjaśniająca pojęcia: <i>mapa, skala mapy</i> • praca z mapą najbliższej okolicy lub mapą w podręczniku – omówienie elementów mapy i poznanie znaków kartograficznych • ćwiczenia w przeliczaniu skali liczbowej na mianowaną i podziałkę liniową • ćwiczenia w czytaniu treści mapy • prezentacja multimedialna „Do czego służy mapa” (dla nauczyciela.pl)
3.	Odległość na mapie i w terenie	• odległość na mapie a odległość w terenie • wykorzystanie skali liczbowej oraz podziałki liniowej na mapie do obliczania odległości w terenie	Uczeń: • oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej • oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej • oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej	I.1	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • Neon 5 • ćwiczenia w obliczaniu odległości w terenie za pomocą skali liczbowej • ćwiczenia w obliczaniu odległości w terenie za pomocą podziałki liniowej

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
4.	Ukształtowanie powierzchni na mapach	- wysokość bezwzględna i wysokość względna - mapa poziomicowa - mapa hipsometryczna	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość bezwzględna</i>, <i>wysokość względna</i> - odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie - oblicza wysokość względną - wyjaśnia, jak powstaje mapa poziomicowa - odczytuje informacje z mapy poziomicowej - rozpoznaje formy terenu przedstawione na mapach poziomicowych - podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych - przedstawia widoczne na mapie hipsometrycznej różnice między obszarami nizinnymi, wyżynnymi a obszarami góorskimi	I.1–I.3	- podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 - atlas geograficzny - zestaw map ściennych - komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) - Neon 5 - pogadanka wyjaśniająca pojęcia: <i>wysokość względna</i>, <i>wysokość bezwzględna</i>, <i>mapa poziomicowa</i>, <i>mapa hipsometryczna</i> - ćwiczenia w odczytywaniu wysokości bezwzględnej na mapie - analiza etapów powstawania mapy poziomicowej - ćwiczenia w odczytywaniu form terenu z mapy poziomicowej - ćwiczenia w odnajdywaniu wielkich form ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej Polski
5.	Czytamy mapę najbliższej okolicy	- rodzaje map: ogólnogeograficzna, krajobrazowa, turystyczna, plan miasta - mapy cyfrowe - posługiwanie się mapą turystyczną i planem miasta - sposoby orientowania mapy	Uczeń: - wymienia różne rodzaje map - wyszukuje w atlasie mapy o różnej treści - wyjaśnia różnice między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową - omawia zastosowania map cyfrowych - analizuje treść mapy turystycznej i planu miasta - odczytuje informacje z planu miasta - przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie - czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego	I.2, I.4	- podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 - atlas geograficzny - komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) - Neon 5 - mapa mentalna – różne rodzaje map - pogadanka wyjaśniająca, czym są mapy cyfrowe i jakie mają zastosowanie - ćwiczenia w orientowaniu mapy w terenie - ćwiczenia w czytaniu mapy turystycznej i planu miasta - prezentacja multimedialna „Jak czytać różne rodzaje map” (dlanauczyciela.pl)
6.	Lekcja powtórzeniowa		badanie osiągnięć ucznia i efektów kształcenia		- podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 - atlas geograficzny - komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) - Neon 5

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
7.	Sprawdzenie wiadomości z rozdziału <i>Mapa Polski</i> • Test sprawdzający – Książka Nauczyciela				
Krajobrazy Polski					
8.	Co to jest krajobraz?	• składniki krajobrazu • krajobraz naturalny i kulturowy • pasy rzeźby terenu w Polsce	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i> • wymienia składniki krajobrazu • podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym • wskazuje pasy rzeźby terenu na mapie Polski • omawia cechy poszczególnych pasów rzeźby • porównuje rzeźbę terenu w poszczególnych pasach	I.2–I.3	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja <i>Multiatlas. Polska przyroda i kultura</i> • Neon 5 • pogadanka wyjaśniająca pojęcie <i>krajobraz</i> • mapa mentalna – składniki krajobrazu • praca z mapą hipsometryczną – omówienie cech ukształtowania powierzchni Polski
9.	Mój pomysł na zagospodarowanie terenu wokół szkoły	• cechy krajobrazu najbliższej okolicy • położenie najbliższej okolicy na mapie Polski • projekt zagospodarowania terenu	Uczeń: • opisuje cechy krajobrazu najbliższej okolicy • określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski • dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem ładunku i estetyki zagospodarowania, a także proponuje zmiany w jego zagospodarowaniu • prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły	I.4 II.7	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • praca z mapą ogólnogeograficzną lub topograficzną – opisanie cech krajobrazu najbliższej okolicy i określenie położenie najbliższej okolicy • sesja plakatu – plan zagospodarowania terenu wokół szkoły

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
10.	Krajobraz nadmorski Wybrzeża Słowińskiego	• położenie Wybrzeża Słowińskiego • elementy krajobrazu nadmorskiego • działalność wody i wiatru na wybrzeżu Morza Bałtyckiego • etapy powstawania jeziora przybrzeżnego • nadmorski świat roślin i zwierząt • gospodarowanie na wybrzeżu • Słowiński Park Narodowy • największe atrakcje turystyczne regionu	Uczeń: • wskazuje położenie pasa pobrażu na mapie Polski • przedstawia na podstawie ilustracji główne cechy krajobrazu nadmorskiego • opisuje wpływ wody i wiatru na krajobraz nadmorski • omawia na podstawie ilustracji etapy powstawania jeziora przybrzeżnego • opisuje świat roślin i zwierząt Wybrzeża Słowińskiego • przedstawia zagospodarowanie terenu Wybrzeża Słowińskiego • wymienia największe miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim i wskazuje je na mapie Polski • opisuje obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego i wskazuje je na mapie Polski	II.1–II.6	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja Interaktywne mapy Polski • aplikacja <i>Multiatlas. Polska przyroda i kultura</i> • Neon 5 • praca z mapą hipsometryczną Polski – wskazanie położenia Wybrzeża Słowińskiego • pogadanka z wykorzystaniem ilustracji na temat cech krajobrazu nadmorskiego • burza mózgów – wpływu wody i wiatru na nadmorski krajobraz • analiza ilustracji – etapy powstawania jeziora przybrzeżnego • pogadanka z wykorzystaniem ilustracji na temat świata roślin i zwierząt Wybrzeża Słowińskiego • pogadanka na temat gospodarowania na Wybrzeżu Słowińskim • praca z mapą hipsometryczną – główne miasta Wybrzeża Słowińskiego • praca ze źródłami internetowymi – Słowiński Park Narodowy
11.	Krajobraz Pojezierza Mazurskiego	• położenie Pojezierza Mazurskiego • elementy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego • działalność lądolodu na terenie pojezierzy • największe jeziora Pojezierza Mazurskiego • świat roślin i zwierząt • rodzaje turystyki w regionie • atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego	Uczeń: • wskazuje na mapie Polski położenie Pojezierza Mazurskiego • przedstawia główne cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego • przedstawia wpływ lądolodu na krajobraz pojezierzy • odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim • wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego • omawia znaczenie turystyki w regionie	II.1–II.6	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja Interaktywne mapy Polski • aplikacja <i>Multiatlas. Polska przyroda i kultura</i> • Neon 5 • praca z mapą hipsometryczną Polski – wskazanie położenia Pojezierza Mazurskiego • pogadanka z wykorzystaniem ilustracji – cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego • pogadanka na temat wpływu lądolodu na krajobraz pojezierzy • praca z mapą hipsometryczną regionu – największe jeziora na Pojezierzu Mazurskim • burza mózgów – znaczenie turystyki w regionie • sesja plakatowa – atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
12.	Krajobraz Niziny Mazowieckiej	• położenie Niziny Mazowieckiej • cechy krajobrazu nizinnego • krajobraz kulturowy Niziny Mazowieckiej • wpływ działalności człowieka na krajobraz • obiekty dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w regionie • inne atrakcje turystyczne regionu	Uczeń: • wskazuje na mapie Polski pas Nizin Środkowopolskich oraz położenie Niziny Mazowieckiej • opisuje główne cechy krajobrazu nizinnego • wskazuje na mapie największe rzeki Niziny Mazowieckiej • odszukuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej • opisuje cechy krajobrazu rolniczego na Nizinie Mazowieckiej • opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej • wskazuje na mapie regionu Kampinoski Park Narodowy • wymienia inne atrakcje turystyczne regionu	II.1–II.6	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja Interaktywne mapy Polski • aplikacja <i>Multiatlas. Polska przyroda i kultura</i> • Neon 5 • praca z mapą hipsometryczną Polski – wskazanie położenia Niziny Mazowieckiej oraz największych rzek, które ją przecinają • pogadanka na temat cech krajobrazu nizinnego • analiza fotografii – cechy krajobrazu rolniczego • praca z mapą hipsometryczną regionu – wskazanie położenia największego kompleksu leśnego i parku narodowego • sesja plakatu – atrakcje turystyczne i obiekty dziedzictwa kulturowego na obszarze Niziny Mazowieckiej
13.	Krajobraz wielkomiejski Warszawy	• cechy krajobrazu wielkomiejskiego • zabudowa i sieć komunikacyjna Warszawy • obiekty dziedzictwa kulturowego oraz inne atrakcje turystyczne w stolicy • tereny zielone w obrębie miasta • planowanie wycieczki po Warszawie	Uczeń: • określa położenie Warszawy na mapie Polski • opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego • omawia charakter zabudowy Warszawy • opisuje sieć komunikacyjną Warszawy • rozpoznaje na ilustracjach najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy • planuje wycieczkę po Warszawie na podstawie planu miasta	II.1–II.6	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja Interaktywne mapy Polski • aplikacja <i>Multiatlas. Polska przyroda i kultura</i> • Neon 5 • praca z mapą hipsometryczną Polski – wskazanie położenia Warszawy • burza mózgów – cechy krajobrazu wielkomiejskiego • praca ze źródłami internetowymi – cechy zabudowy Warszawy i elementy sieci komunikacyjnej • prezentacja multimedialna „W stolicy kraju” (dla nauczyciela.pl) • planowanie wycieczki po Warszawie na podstawie planu miasta
14.	Sprawdzenie wiadomości z lekcji 8–13 w rozdziale <i>Krajobrazy Polski</i> • Test sprawdzający – Książka Nauczyciela				

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
15.	Krajobraz miejsko-przemysłowy Wyżyny Śląskiej	• położenie Wyżyny Śląskiej • cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego • największe miasta Wyżyny Śląskiej • skutki rozwoju przemysłu • atrakcje turystyczne związane z górnictwem	Uczeń: • wskazuje na mapie Polski położenie pasa Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską • przedstawia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej • wskazuje na mapie Polski największe miasta na Wyżynie Śląskiej • omawia znaczenie węgla kamiennego w dziejach Wyżyny Śląskiej • przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie wyżyny powstałe w wyniku działalności człowieka • omawia atrakcje turystyczne Szlaku Zabytków Techniki	II.1–II.9	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja Interaktywne mapy Polski • aplikacja <i>Multiatlas. Polska przyroda i kultura</i> • Neon 5 • praca z mapą hipsometryczną Polski – wskazanie położenia pasa Wyżyn Polskich i Wyżyny Śląskiej • prezentacja multimedialna – cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej • praca z mapą hipsometryczną Polski oraz regionu – wskazanie położenia największych miast na Wyżynie Śląskiej • burza mózgów – znaczenie węgla kamiennego • metaplan – skutki rozwoju przemysłu • pogadanka na temat atrakcji turystycznych związanych ze Szlakiem Zabytków Techniki na podstawie infografiki
16.	Krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej	• położenie Wyżyny Lubelskiej • cechy krajobrazu Wyżyny Lubelskiej • powstanie wąwozów lessowych • rolnicze zagospodarowanie Wyżyny Lubelskiej • dziedzictwo kulturowe Wyżyny Lubelskiej	Uczeń: • wskazuje na mapie Polski położenie Wyżyny Lubelskiej • przedstawia główne cechy krajobrazu Wyżyny Lubelskiej • omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych • przedstawia rolnicze zagospodarowanie Wyżyny Lubelskiej • omawia czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej • wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej • opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej	II.1–II.6	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja Interaktywne mapy Polski • - aplikacja <i>Multiatlas. Polska przyroda i kultura</i> • Neon 5 • praca z mapą hipsometryczną Polski – wskazanie położenia Wyżyny Lubelskiej • pogadanka poparta fotografiami – główne cechy krajobrazu Wyżyny Lubelskiej • pogadanka z zastosowaniem ilustracji – powstawanie wąwozów • burza mózgów – rolnicze zagospodarowanie Wyżyny Lubelskiej • pogadanka – czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej • praca z mapami tematycznymi – gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej • prezentacja multimedialna – obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągania celów
17.	Krajobraz Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej	• położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • cechy krajobrazu krasowego • formy krasowe charakterystyczne dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt w regionie	Uczeń: • wskazuje na mapie Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • omawia cechy krajobrazu wyżyny na podstawie ilustracji • opisuje rzeźbę krasową i formy krasowe na podstawie ilustracji • charakteryzuje dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • wymienia i rozpoznaje na podstawie ilustracji charakterystyczne dla regionu gatunki roślin i zwierząt • opisuje Szlak Orlich Gniazd	II.1–II.6	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja Interaktywne mapy Polski • aplikacja <i>Multiatlas. Polska przyroda i kultura</i> • Neon 5 • praca z mapą hipsometryczną Polski – wskazanie położenia Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • analiza ilustracji – cechy krajobrazu wyżyny • pogadanka z wykorzystaniem infografiki – rzeźba krasowa i formy krasowe • prezentacja multimedialna – obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • portfolio – świat roślin i zwierząt Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej
18.	Krajobraz wysokogórski Tatr	• położenie i podział Tatr • cechy krajobrazu wysokogórskiego • pogoda w górach • piętrowość roślinna • obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego • turystyka w Tatrach	Uczeń: • wskazuje na mapie Polski położenie pasa gór oraz Tatr • prezentuje na mapie podział Tatr na Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie • wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr • omawia różnice w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich • omawia cechy krajobrazu wysokogórskiego • omawia cechy pogody w górach • opisuje na podstawie ilustracji piętrowość roślinną w Tatrach • opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego • wymienia zabytki architektury ludowej w Zakopanem i innych miastach Podhala • uzasadnia negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr	II.1–II.6	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • aplikacja Interaktywne mapy Polski • aplikacja <i>Multiatlas. Polska przyroda i kultura</i> • Neon 5 • praca z mapą hipsometryczną Polski oraz mapą Tatr– wskazanie położenia i podział Tatr oraz najwyższe szczyty • analiza fotografii – cechy krajobrazu wysokogórskiego • pogadanka na temat cech pogody w górach • analiza infografiki przedstawiającej piętrowość roślinną w Tatrach • prezentacja multimedialna „Poznajemy krajobraz Tatr” (dla nauczyciela.pl) • praca ze źródłami internetowymi – zabytki architektury ludowej w Zakopanem i innych miastach Podhala • burza mózgów – negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr
19.	Sprawdzenie wiadomości z lekcji 15–18 w rozdziale <i>Krajobrazy Polski</i> • Test sprawdzający – Książka Nauczyciela				
III. Łądy i oceany					

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
20.	Przez lądy i oceany	- globus jako model Ziemi - siatka geograficzna i siatka kartograficzna - podział Ziemi na półkule - położenie kontynentów i oceanów na globusie i mapie świata	Uczeń: - wskazuje na globusie i mapie świata dowolny południk i równoleżnik - wskazuje na globusie i mapie świata: bieguny, równik, południk zerowy i 180°, zwrotniki i koła podbiegunowe oraz półkule - wyjaśnia, co to jest siatka geograficzna i siatka kartograficzna - wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie - wymienia nazwy kontynentów i oceanów, wskazuje je na globusie i mapie świata - określa położenie kontynentów i oceanów względem równika i południka zerowego - porównuje na podstawie diagramów słupkowych powierzchnie kontynentów i oceanów	III.1–2	- podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 - atlas geograficzny - komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) - Neon 5 - praca z globusem i mapą świata – wskazywanie południków, równoleżników, biegunów, równika, południka zerowego i 180°, półkuli, zwrotników i kół podbiegunowych - pogadanka wyjaśniająca znaczenie pojęć: <i>siatka geograficzna, siatka kartograficzna</i> - praca z globusem – wskazywanie kierunków geograficznych na globusie - praca z mapą świata – wskazywanie kontynentów, oceanów i określanie ich położenia względem równika i południka zerowego - analiza danych przedstawionych na diagramach – porównywanie powierzchni kontynentów i oceanów
21.	Pierwsze podróże geograficzne	- dzieje odkryć geograficznych - trasy pierwszych wypraw geograficznych - wielcy podróżnicy - podróże odkrywcze w VII–XIX w. - podróże i odkrycia geograficzne w XX w. - znaczenie wypraw geograficznych	Uczeń: - podaje przyczyny odkryć geograficznych - wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych - wymienia największych odkrywców - wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy Marco Polo - opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba - opisuje podróże odkrywcze w XVII–XIX w. - opisuje podróże i odkrycia geograficzne w XX w. - przedstawia znaczenie wypraw geograficznych	III.3	- podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 - atlas geograficzny - komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) - Neon 5 - pogadanka na temat przyczyn odkryć geograficznych - praca z mapą świata – akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych - burza mózgów – najwięksi podróżnicy biorący udział w odkryciach geograficznych - praca z mapą – wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy Marco Polo - praca z mapą świata – szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba - pogadanka – podróże odkrywcze w XVII–XIX w. - prezentacja multimedialna – podróże i odkrycia geograficzne w XX w. - pogadanka na temat znaczenia wypraw geograficznych
IV. Krajobrazy świata					

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
22.	Pogoda a klimat	- pogoda a klimat - składniki pogody - wykres klimatyczny (klimatogram) i jego elementy - czytanie klimatogramów - czytanie map klimatycznych	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pogoda</i>, <i>klimat</i> - wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem - wymienia składniki pogody - wymienia elementy klimatogramu - analizuje klimatogramy - oblicza średnią roczną temperaturę powietrza, różnicę między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym i najzimniejszym miesiącu roku oraz roczną sumę opadów - przedstawia zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map klimatycznych	IV.2	- podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 - atlas geograficzny - komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) - Neon 5 - pogadanka wyjaśniająca terminy: <i>pogoda</i>, <i>klimat</i> - analiza klimatogramów - ćwiczenia w obliczaniu średniej rocznej temperatury powietrza, różnicy między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym i najzimniejszym miesiącu roku oraz rocznej sumy opadów - analiza map klimatycznych – zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi
23.	Strefy klimatyczne i strefy krajobrazowe	- strefy klimatyczne na Ziemi i ich rozmieszczenie - czynniki kształtujące klimat - klimat morski i umiarkowany kontynentalny - strefy krajobrazowe i ich rozmieszczenie na Ziemi - wpływ działalności człowieka na krajobrazy Ziemi	Uczeń: - wymienia na podstawie mapy strefy klimatyczne na Ziemi - przedstawia czynniki kształtujące klimat - porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i klimacie kontynentalnym - wymienia kryteria wydzielania stref krajobrazowych - przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej - omawia wpływ działalności człowieka na krajobrazy Ziemi	IV.1 IV.7	- podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 - atlas geograficzny - komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) - Neon 5 - pogadanka na temat czynników kształtujących klimat - analiza mapy świata – strefy klimatyczne na Ziemi - praca z mapą stref krajobrazowych na Ziemi i infografiką „Układ stref krajobrazowych na półkuli północnej” - praca z tekstem oraz mapą stref krajobrazowych na świecie – wyjaśnienie wpływu działalności człowieka na krajobrazy Ziemi
24.	Lekcja powtórzeniowa		badanie osiągnięć ucznia i efektów kształcenia	III.1–3 IV.1-2 IV.7	- podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 - atlas geograficzny - komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) - Neon 5
25.	Sprawdzenie wiadomości z rozdziału <i>Lądy i oceany</i> oraz lekcji 22 i 23 z rozdziału <i>Krajobrazy świata</i> Test sprawdzający – Książka Nauczyciela				

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
26.	W wilgotnym lesie równikowym i w lesie strefy umiarkowanej	• położenie stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych na Ziemi • cechy klimatu stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych • świat organizmów w lasach równikowych oraz lasach liściastych i mieszanych • warstwowa budowa lasów • życie mieszkańców w lesie równikowym i w strefie lasów liściastych i mieszanych • porównanie wilgotnych lasów równikowych z lasami liściastymi i mieszanymi	Uczeń: • wskazuje na mapie świata obszar występowania strefy wilgotnych lasów równikowych • omawia klimat strefy wilgotnych lasów równikowych na podstawie map klimatycznych i klimatogramu • charakteryzuje świat roślin i zwierząt wilgotnych lasów równikowych • opisuje na podstawie ilustracji warstwy wilgotnego lasu równikowego • rozpoznaje na ilustracjach rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych • omawia życie mieszkańców w strefie wilgotnych lasów równikowych • wskazuje na mapie świata obszar występowania strefy lasów liściastych i mieszanych • omawia klimat strefy lasów liściastych i mieszanych na podstawie map klimatycznych i klimatogramów • charakteryzuje świat roślin i zwierząt lasów liściastych i mieszanych • opisuje warstwową budowę lasów liściastych i mieszanych • opisuje życie mieszkańców strefy lasów liściastych i mieszanych • porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi na podstawie ilustracji i tabeli	IV.1–7	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • Neon 5 • praca z mapą świata – obszary występowania strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej • analiza klimatogramów – klimat stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych • prezentacja multimedialna – świat roślin i zwierząt wilgotnych lasów równikowych i lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej, warstwowa budowa lasów • pogadanka na temat życia ludzi w strefie wilgotnych lasów równikowych i strefy lasów liściastych i mieszanych • burza mózgów – analiza porównawcza wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
27.	Krajobrazy sawanny i stepu	• położenie sfery sawann i strefy stepów • klimat strefy sawann i strefy stepów • świat roślin i zwierząt strefy sawanny i strefy stepów • życie mieszkańców strefy sawann i strefy stepów • porównanie krajobrazu strefy sawann i strefy stepów	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna, step, preria, pampa</i> • wskazuje na mapie świata obszar występowania sawann • omawia na podstawie klimatogramu cechy charakterystyczne klimatu strefy sawann • rozpoznaje na ilustracjach rośliny i zwierzęta typowe dla sawanny afrykańskiej • prezentuje sposoby gospodarowania oraz główne zajęcia mieszkańców sawann • wskazuje na mapie świata obszar występowania stepów • omawia na podstawie klimatogramu klimat strefy stepów • charakteryzuje świat roślin i zwierząt stepów • rozpoznaje na ilustracjach rośliny i zwierzęta typowe dla stepów • omawia zajęcia mieszkańców strefy stepów • przedstawia główne cechy i porównuje krajobrazy sawann i stepów na podstawie ilustracji i tabeli	IV.1–7	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • Neon 5 • praca z mapą świata – obszary występowania sawann i stepów • analiza klimatogramów – klimat strefy sawann i strefy stepów • prezentacja multimedialna – świat roślin i zwierząt sawann oraz stepów • pogadanka na temat życia ludzi w strefie sawann i strefie stepów • pogadanka wyjaśniająca pojęcia: <i>preria, pampa</i> • burza mózgów – analiza porównawcza stref sawann i stepów

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
28.	Krajobrazy pustyń gorących i pustyń lodowych	• położenie strefy pustyń gorących oraz strefy pustyń lodowych • klimat strefy pustyń gorących i strefy pustyń lodowych • rzeźba terenu w strefie pustyń gorących • świat roślin i zwierząt strefy pustyń gorących i strefy pustyń lodowych • życie mieszkańców pustyń gorących i pustyń lodowych • porównanie strefy pustyń gorących i strefy pustyń lodowych	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminu <i>pustynia</i> • wskazuje na mapie świata obszar występowania pustyń gorących • wymienia największe pustynie świata i wskazuje je na mapie • omawia na podstawie klimatogramu cechy charakterystyczne klimatu pustyń gorących • opisuje rzeźbę terenu pustyń gorących • omawia życie roślin i zwierząt w strefie pustyń gorących • rozpoznaje na ilustracjach charakterystyczne rośliny i zwierzęta pustyń gorących • opisuje życie mieszkańców oraz ich zajęcia w strefie pustyń gorących • wskazuje na mapie świata obszar występowania pustyń lodowych • omawia na podstawie klimatogramu klimat strefy pustyń lodowych • charakteryzuje na podstawie ilustracji świat zwierząt Arktyki i Antarktyki • omawia życie mieszkańców w strefie pustyń lodowych • porównuje strefę pustyń gorących ze strefą pustyń lodowych na podstawie ilustracji i tabeli	IV.1–7	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • Neon 5 • praca z mapą świata – obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych • analiza klimatogramów – klimat strefy pustyń gorących i lodowych • analiza ilustracji rzeźba terenu na pustyniach gorących • prezentacja multimedialna – świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych • pogadanka na temat życia ludzi w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych • burza mózgów – analiza porównawcza krajobrazów pustyń gorących i pustyń lodowych

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
29.	Krajobraz śródziemno-morski	• położenie strefy śródziemnomorskiej i państw leżących nad Morzem Śródziemnym • klimat śródziemnomorski • świat roślin i zwierząt • gatunki roślin uprawnych • życie mieszkańców i budownictwo w strefie śródziemnomorskiej • turystyka w basenie Morza Śródziemnego	Uczeń: • wskazuje na mapie Europy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym • omawia na podstawie klimatogramu klimat strefy śródziemnomorskiej • omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego • charakteryzuje świat roślin i zwierząt strefy śródziemnomorskiej • rozpoznaje na podstawie ilustracji charakterystyczne gatunki roślin i zwierząt • prezentuje życie mieszkańców strefy śródziemnomorskiej • wymienia główne gatunki roślin uprawnych • podaje przykłady charakterystycznego budownictwa strefy śródziemnomorskiej • uzasadnia atrakcyjność turystyczną strefy śródziemnomorskiej, przywołuje przykłady	IV.1–7	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • Neon 5 • praca z mapą świata – obszary występowania krajobrazu śródziemnomorskiego • analiza klimatogramu – klimat śródziemnomorski • prezentacja multimedialna – świat roślin i zwierząt strefy śródziemnomorskiej • pogadanka na temat życia ludzi w strefie śródziemnomorskiej • sesja plakatowa – zabytki w strefie śródziemnomorskiej

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
30.	Krajobraz tajgi i tundry	• położenie strefy tajgi i strefy tundry • klimat tajgi i tundry • cechy krajobrazów tajgi i tundry • świat roślin i zwierząt tajgi i tundry • zajęcia mieszkańców oraz sposoby gospodarowania w tajdze i tundrze • budownictwo w tajdze i tundrze • porównanie krajobrazów w strefach tajgi i tundry	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tundra</i>, <i>tajga</i> • wskazuje na mapie świata położenie strefy tajgi • omawia na podstawie klimatogramu warunki klimatyczne w strefie tajgi • przedstawia główne cechy krajobrazu tajgi • charakteryzuje świat roślin i zwierząt w tajdze • rozpoznaje na ilustracji gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi • przedstawia zajęcia mieszkańców tajgi oraz sposoby gospodarowania • opisuje budownictwo na obszarze tajgi • wskazuje na mapie świata położenie strefy tundry • charakteryzuje na podstawie klimatogramu klimat tundry • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wieloletnia zmarzlina</i> • omawia świat roślin i zwierząt w tundrze • rozpoznaje na podstawie ilustracji gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tundry • omawia główne zajęcia ludności strefy tundry i prezentuje przykłady budownictwa w tundrze • porównuje krajobrazy stref tajgi i tundry	IV.1–7	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • Neon 5 • praca z mapą świata – obszary występowania tajgi i tundry • analiza klimatogramów – klimat stref tajgi i tundry • pogadanka wyjaśniająca pojęcie <i>wieloletnia zmarzlina</i> • prezentacja multimedialna – świat roślin oraz zwierząt tajgi i tundry • pogadanka na temat życia ludzi w strefie tajgi i tundry • burza mózgów – analiza porównawcza krajobrazów tajgi i tundry

Num	Temat lekcji	Treści nauczania	Główne cele lekcji w postaci wymagań edukacyjnych	Zapis w nowej podstawie programowej	Proponowane środki dydaktyczne i procedury osiągnięcia celów
31.	Krajobraz wysokogórski Himalajów	• położenie najwyższych łańcuchów górskich na Ziemi, w tym Himalajów • warunki klimatyczne w górach • cechy krajobrazu wysokogórskiego • formy rzeźby wysokogórskiej • piętrowość roślinna w Himalajach • życie mieszkańców Himalajów • strefy krajobrazowe a piętra roślinne	Uczeń: • wskazuje na mapie świata najwyższe góry łańcuchy górskie, w tym Himalaje • charakteryzuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach • omawia cechy krajobrazu wysokogórskiego • wymienia formy rzeźby wysokogórskiej • opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach • charakteryzuje piętra roślinności w Himalajach na podstawie ilustracji • przedstawia życie i zajęcia ludności zamieszkującej Himalaje • porównuje strefy krajobrazowe na Ziemi i piętra roślinności w górach	IV.1–7	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • Neon 5 • praca z mapą świata – położenie Himalajów oraz wybranych łańcuchów górskich na świecie • analiza klimatogramu dla stacji leżącej w Himalajach • pogadanka na temat cech krajobrazu wysokogórskiego i głównych form rzeźby terenu • analiza infografiki dotyczącej pięter roślinności w Himalajach • prezentacja multimedialna – świat roślin i zwierząt Himalajów • pogadanka na temat życia ludzi w Himalajach
32.	Lekcja powtórzeniowa		• badanie osiągnięć ucznia i efektów kształcenia	IV.1–7	• podręcznik i zeszyt ćwiczeń <i>Planeta Nowa</i> dla klasy 5 • atlas geograficzny • komputer z dostępem do internetu i rzutnik multimedialny (w miarę możliwości szkoły) • Neon 5
33.	Sprawdzenie wiadomości z lekcji 2631 w rozdziale <i>Krajobrazy świata</i> • Test sprawdzający – Książka Nauczyciela				